

14/8/85

Αναφέρεται
για 23 αιώνες

Ο καθός για τις σπατάλες και τις προχειρότητες του γιορτασμού των 2300 χρόνων της Θεσσαλονίκης έχει ανάψει για καλά, καθώς μέρα με τη μέρα αποκαλύπτεται ότι η προχειρότητα με την οποία αντιμετωπίζεται το σημαντικό και πολυδάπανο γεγονός των γενεθλίων της συμπρωτεύουσας είναι μεγαλύτερη απ' ό,τι θα περίμενε κανείς. Ετσι διαπιστώνεται σιγά-σιγά ότι οι εκδηλώσεις είτε δεν οργανώνονται καλά (σε κάποια δεν φωτίστηκε ο χώρος και η εκδήλωση κόπηκε στη μέση, μία άλλη καταργήθηκε) είτε δεν συγκεντρώνουν το ενδιαφέρον του κοινού (μέ 10-15 θεατές στο άχανες θέατρον του Δάσους ή εικόνα είναι τραγική). Φυσικά, τα εκατομμύρια διαρρέουν και οι μόνον ικανοποιημένοι είναι οι κάθε λογής εισπρακτές, άλλοδαποι και ήμεσοι. Με την ευκαιρία του θρόνου που έγινε για το πλοίο ψυχραιμίας, αρμόδιοι προσπάθησαν να ανασκευάσουν τις αιτιάσεις έφημερις, αλλά με γενικόλογα που δεν πείθουν κανένα. Μερικές, μάλιστα, από τις άπαντες προκαλούν ακόμη περισσότερες αμφιβολίες, εξαιτίας της φοροτικής που περιβαλίνουν. Ο πιο σωστός τρόπος αντίληψης (άν μπορούσε να δοθεί—πράγμα για το οποίο αμφισβητούμε) θα ήταν να δοθεί στην δημοσιότητα ένας πίνακας, ελικρινής, που να αναφέρει ποιά συγκροτήματα ήρθαν ή θα έρθουν, πόσα χρήματα πήρε το καθένα, πόσα θεατές παρακολούθησαν το καθένα και πόσες ήταν οι εισπράξεις—για να φανεί τα κόστη του κάθε θεατή ή άρραστη της κάθε εκδήλωσης. Αλλιώς, με φοροισμούς, εκκλήσεις ή γενικόλογες θαλάνες περισσότερο ή αλήθεια...

Αναζητείται
Αθήναιος

Σε μία δήλωση του αντιδημάρχου κ. Τσιμιανίδη, αναφέρεται ανάμεσα στα άλλα: «Στον γιορτασμό αυτό η συμβολή των μέσων μαζικής ενημέρωσης μπορεί και πρέπει να είναι αποφασιστική. Περιμένουμε λοιπόν περισσότερο έντονο ρομποτικό που όχι μόνο να κρίνουν αλλά και να προσβάλλουν τις εκδηλώσεις και να ενημερώνουν το κοινό». Ισως να είναι μία μορφή υποδείξεως δημοσιογραφικής σεοτολογίας ή φρόσης αυτή. Ετσι, θα πρέπει να τονίσει κανείς στους αρμόδιους ότι και δημοσιότητα δόθηκε στις εκδηλώσεις και ενημέρωση του κοινού έγινε. Η ενημέρωση είναι, θέματα, πολύπληρη και δεν σημαίνει αναγκαστικά... λίσθιασμα. Γιατί άρα, οι εκδηλώσεις των 2300 χρόνων έπρεπε να είναι όλου του λαού, μία και με τις άραχμοιές (σε δεκάδες εκατομμύρια αντιστοιχούν) του λαού γίνονται οι διάφορες εκδηλώσεις και βελώνονται οι λογής-λογής καπναναίοι.

Εκεί στέκονται
τα έρνα γένηνα

ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΜΟΝΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ Εχουν εξελιχθεί σε δυνάστες οι σκηνοθέτες του θεάτρου;

ΗΘΟΠΟΙΟΙ ΚΑΙ ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ ΔΙΑΜΑΡΤΥΡΟΝΤΑΙ
ΟΙ ΔΥΟ ΓΝΗΣΙΕΣ ΠΛΕΥΡΕΣ ΤΟΥ ΝΟΜΙΣΜΑΤΟΣ

Εν αρχή ην ο συγγραφέας. Κατόπιν στο θέατρο ήλθε η κυριαρχία του ήθοποιου. Καί μέσα στον αιώνα μας πέρασε πάνω από όλους ο σκηνοθέτης, κυρίως λίγο πριν από το πόλεμο και στη συνέχεια. Λέγεται, υπό μορφή παραπόου, πως οι σκηνοθέτες έχουν καπελώσει τελευταία τόσο τους ήθοποιους, όσο και τους συγγραφείς. Καί σε πολλές περιπτώσεις δεν είναι ψέματα.

Σε πολλές πρόσφατες παραστάσεις είδαμε τα κείμενα να αλλάζονται και τους ήθοποιους να οδηγούνται σε ακατάληπτες «ερμηνείες». Βρισκόμαστε, λοιπόν, μπροστά σε μία «τυραννία» των σκηνοθετών; Η μήπως έχει αρχίσει η αντίστροφη μέτρηση; Μετά τις τόσες διαμαρτυρίες, οι ήθοποιοι τελούν να εξοστειλίζουν τους σκηνοθέτες και γυρίζουν στην κλασική τους ρήση «μόνο με τάν ήθοποιό μπορεί να γίνει παράσταση, χωρίς αυτόν άχι». Καί δεν απέχει από την αλήθεια η ρήση.

Θά πρέπει να σκεφτούμε: είναι μόδα οι σκηνοθέτες ή επιβλήθηκαν σαν κάτι αναγκαίο; Καί είναι όλοι οι σκηνοθέτες το ίδιο; Θά μπορούσε να διακρίνει κανείς σωφώς, δύο κατηγορίες σκηνοθετών: εκείνους που κολλούν από θέασης να σκηνοθετήσουν (σ' αυτούς άνηκαν και οι σκηνοθέτες που καλούνται στα κρατικά ή επιχορηγούμενα θέατρα) και, η δεύτερη κατηγορία, εκείνους που έχουν μία γενικότερη εξουσία πάνω σ' ένα θεατρικό σχήμα, κυρίως, γιατί αποτελεί δημιουργημά τους, όπως είναι η περίπτωση του Κάρλοου Κούν, του Σπύρου Εύαγγελιάτου, του Λεωνίδα Τριβιζά και άλλων. Οι δεύτεροι αυτοί έχουν όλη την ευθύνη του δραματολογίου, της εκπαιδευσης των ήθοποιων, της οικονομικής επίβλεψης του συγκροτήματός τους, κ.ά.

Το πρόβλημα δεν είναι μόνο ελληνικό. Ετσι, στο τελευταίο τεύχος του βρετανικού περιοδικού «Πίλιντς» άντ πάλιας, γίνεται μιά έρευνα στο όλο ζήτημα, όπου εκφράζονται τα ύπερ και το κατά της κυριαρχίας των σκηνοθετών. Καί μιλούν και οι ίδιοι οι σκηνοθέτες, που εκφρά-

Ούσιαστικά, για να έχουν συνεχή άπασχόληση, γίνονται ένα είδος νομάδων. Συνήθως οι νεότεροι, μόλις θγαίνουν από τις σχολές, στρέφονται προς την επαρχία, όπου, θέματα, αντιμετωπίζουν σκεπών που δουλεύουν με στόχο να άρέσουν στο κοινό και στην κριτική». Καί συνεχίζοντας πρότεινε: «Δέν αποτελεί ούτοπία το να πιστεύεις στη συλλογική δουλειά. Για τους ήθοποιούς δέν είναι εύκολο να οργανώνουν - ούτε και το θέλουν - αλλά πρέπει να πάψουμε να

ρα που τους εξασφαλίζει την επιδοκιμασία της κριτικής». Καί ο Τζόνσον προσθέτει: «Οι κριτικοί είναι συνεργάτες των σκηνοθετών. Κρίνουν αυτό που βλέπουν, χωρίς να έξουν πώς προχώρησε η διαδικασία. Επομένως, πώς μπορούν να κρίνουν».

Είναι αλήθεια δ' αυτό για την κριτική. Ο παλιόμαχος Βρετόν κριτικός λέγει: «Όταν πρωτόρχισα να βλέπω θέατρο, κοινός δέν νοιάζονταν για το σκηνοθέτη - συνήθως ήταν κάποιος ήθοποιός με μικρά ρόλο που άκουγε τους άλλους άν λένε σωστά το λόγο τους. Αποτέλους έκληξη, άκομη κι άν αναφερόταν μόνο τα όνομά του. Οι σημερινοί κριτικοί έχουν συνηθίσει τα κοινά να θέλπει την άποψη του σκηνοθέτη που επιβάλλεται στην παράσταση».

Άλλοι πιστεύουν, πως οι σκηνοθέτες επικράτησαν όταν έληξε το «σάπρ - ούστερ». Πολλοί πάλι λένε, ότι η προσπάθεια να κατηγορηθούν οι σκηνοθέτες αποθλίπει στο να ξαναφέρει τη μονοκρατορία κάποιου ήθοποιου που ήταν έξισου έγωιστής.

Τά παράπονα

Είναι, λοιπόν, τόσο εύχρηστος ο ρόλος του σκηνοθέτη, και τόσο δυσάρεστος του ήθοποιού, στην προετοιμασία μιάς παράστασης; Πολλοί σκηνοθέτες παραπονούνται ότι γι' αυτούς η δουλειά τους έχει πολλές άγωνίες και πολλές άποψευτήσεις.

Ο Πήτερ Γούντ δήλωσε: «Η δουλειά του σκηνοθέτη δέν είναι εύχρηστη. Σε κάνει κλαμίο και άρρωστο. Εξά ή κατάσταση είναι δυσάρεστη. Ολώς, ά Αντριάν Νόμπελ είπε: «Είναι μία θέση που όδεχται πολλές πείσεις, έξω από όλους τους σκηνοθέτες που θά ήθελαν να τα παρήσουν

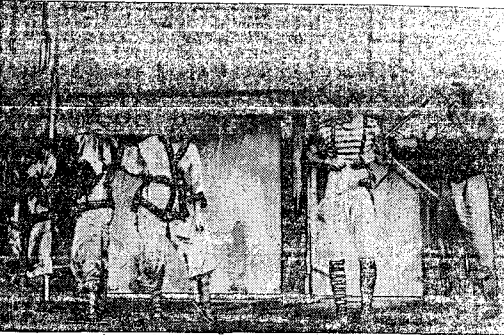
Ο Ντέβιν Γκίλμορ, από τους γνωστούς Βρετανούς σκηνοθέτες, που θεωρεί τον εαυτό του «απονονητή της όμάς, διευθυντή, έπιλοχία...» και μερικά άλλα

διάφορες δυσκολίες. Μιά άπατηση τους είναι να δουλέψουν περίπου πέντε χρόνια σ' ένα επαρχιακό θέατρο.

Η σχέση σκηνοθετών και ήθοποιων, είναι άλλοτε καλή και άλλοτε δυσάρεστη. Ο ήθοποιός Γιάν Μάκ Μάρνιτ, δήλωσε: «Πιστεύω στους σκηνοθέτες. Τους θέλω όμως να έχουν σταθερές ιδέες για την καλλιτεχνική διαδικασία - να δίνουν τις σωστές μόχες. Στην πραγματικότητα, όμως, έχουμε ένα σύστημα από νεοακτάτους και ά-

γκρινιάζουμε και να προσπαθούμε να πείσουμε τους σκηνοθέτες να μάς παραχωρήσουν μερικές από τις εξουσίες τους».

Από την άλλη μεριά, μία γυναίκα σκηνοθέτης, η Τζιλ Ράιτ, θυμίζει πως και στο θέατρο εφαρμόζονται τα καλούπια του γενικότρου κοινωνικού κατασκευάσματος, όσον άφορά τις γυναίκες. Νά τι λέει: «Αποτελεί έρωνια το γεγονός, ότι ενώ οι μισοί θεατές κάθε θεάτρου είναι γυναίκες, η γυναίκα πείρα ελάχιστα εκφράζεται στη σκηνή. Μιά ήθοποιός πρέπει να ελ-

Μιά σκηνή από την παράσταση του «Ρημέτη».

Μόνον ένας παίζει τώρα Απροθυμία δείχνουν για την Θεσσαλονίκη οι αθηναϊκοί θίασοι Θά έλθουν οι Γ. Πάντζας και Θύμιος Καρακατσάνης

Εντύπωση προκαλεί το γεγονός ότι άραίσουν σημαντικοί οι καλοί αθηναϊκοί θίασοι που έρχονται στην Θεσσαλονίκη. Μετά την περίοδο του Πάσχα (και που τότε είχαμε ματαώσεις) ο μόνος θίασος που έχει έρθει είναι των Αναλυτή και Ρηγόπουλου με τη «Δικιά μας».

Πού όφειλεται η παρατηρούμενη άπροθυμία; Δέν είναι χωρίς σημασία το ότι οι Φέρτης και Ντενίσση δέν έφεραν τελικά το «Αμάντους», ενώ το είχαν άναγγείλει, ούτε και γίνεται λόγος για προσεχή άφιξη. Δέν είναι τυχαίο που δέν έρχεται στο θέατρο δάσους ο Κάρλος Κούν ούτε ο Σπύρος Εύαγγελιάτος, ότι η Καρέζη δέν έφερε την «Μήδεια».

Τι σημαίνουν δ' αυτά; Τι σημαίνει ότι το θέατρο Χατζώγιου μένει κλειστό; Καί δέν είναι μυστικό ότι η κωμωδία «Η... δικιά μας» δέν συγκεντρώνει τον άριθμό των θεατών που θά περίμενε κανείς.

Οστόσο άναγγέλλονται οι προσεχείς άφίξεις δύο αθηναϊκών συγκροτημάτων. Ο Θύμιος Καρακατσάνης θά έλθει για ένα τρίμηνο στις άρχες Σεπτεμβρίου και θά παρουσιάσει στο «Παλιό τίς Σπόρ» την άριστοφωνή κωμωδία «Νεφέρες». Εξάλλου, ο Γιώργος Πάντζας θά έλθει με θίασο του για να παρουσιάσει την κωμωδία του Γιώργου Λαζορίδου «Ούρανοκατέβασος».

Πάνου Θεοδωρίδη, «Ρημέτη», από την «Θεατρική Διαδρομή» στις «Γιορτές άνοιχτού Θεάτρου».

Εκινώντας από το μυθιστόρημα του Ιούλιου Βέρν «Ο γύρος του κόσμου σε 80 ημέρες», ο Πάνος Θεοδωρίδης έγραψε μία κωμωδία που επενδύθηκε με μουσική του Κώστα Θόμβολου και μάς παρουσιάθηκε σαν μουσική κωμωδία, με πολλές άναφορες στην σύγχρονη πραγματικότητα, αλλά με κύριο στόχο να άποδοθεί το παιχνίδι του χαμένου χρόνου, μάλλον του χρόνου που φεύγει και χάνεται. Πολύ ένδιαφέρουσα η ιδέα και τα πείραμα του κ. Θεοδωρίδη, που, σωστά, δέν προσπάθησε να θεατροποιήσει άπλά την ιστορία του ωλέα φώνα και του ύπρηρητύ του, αλλά περισσότερο νοιάστηκε να δώσει ένα σκηνικό παιχνίδι με μορφή πέρα από τα παραδοσιακά, με άναρχονιμούς, διπλές άφηνήσεις κλπ. Οστόσο, η μέν ιδέα καλή, η άκατοπία της όμως άδύνατη. Καί, φυσικά, την ευθύνη, ιδιαίτερα σ' αυτήν την περίπτωση, όπου η σκηνική άπόδοση έχει θαρύνοντα (περισσότερο άπ' ό,τι σε άλλες περιπτώσεις) ρόλο, την μοιράζεται η σκηνοθεσία της παραστάσεως. Τά έργο γίνεται πολλές φορές κουραστικό και άτονο και μόνο οι μουσικές ή χορευτικές παρεμβολές σώζουν τον θεατή από την δυσθυμία. Τά πρόσωπα δέν αναπαράζουν, η ιστορία έξελλίσσεται με την μορφή ένας τοξείδιου χωρίς ρόλο. Καί, φυσικά, κίπονη ευθύνονται και οι ήθοποιοί, μία και έργα αυτού του είδους θέλουν τέλειους έρμηνευτές, ταλαντοχείους και έμπειρους που να προσβά- τουν στα έργα και όχι να όφαιρουν.

Ετσι η προσπάθεια του κ. Θεοδωρίδη μένει στά μισά. Η σκηνοθεσία της άέσποινας Παντοή νοιάστηκε περισσότερο για λίανση και

